

ส่วนที่ 5

การติดตามและประเมินผล

1. กรอบและแนวทางในการติดตามและประเมินผล

จุดมุ่งหมายสำคัญของการประเมินผลแผนยุทธศาสตร์นั้น คือ การประเมินว่ามีการนำแผนยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติอย่างแท้จริงเพียงใด และได้ผลเป็นอย่างไรเพื่อที่จะสามารถวัดความสัมฤทธิ์ผลของแผนยุทธศาสตร์ได้ ในขณะที่เดียวกันก็สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้เป็นสมมุติฐานในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นฉบับต่อไปได้ ดังนั้นการที่จะประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นในภาพรวมได้ จำเป็นต้องประเมินผลการปฏิบัติในแต่ละกลยุทธ์ แผนงานก่อนเพื่อนำไปสู่การวัดความสำเร็จของยุทธศาสตร์ ซึ่งจะแสดงให้เห็นได้ว่าการพัฒนาเป็นไปในแนวทางใด บรรลุวัตถุประสงค์ของการพัฒนาที่ยั่งยืนและตอบสนองต่อวิสัยทัศน์หรือไม่ ดังนั้นในขั้นตอนการปกครองส่วนท้องถิ่น จึงต้องติดตามประเมินผลแผนพัฒนาสี่ปีให้ได้ข้อมูล ข้อเท็จจริงอันจะนำมาสู่บทสรุปที่ไม่บิดเบือนจากผลการปฏิบัติจริงที่เกิดขึ้น

การติดตาม (Evaluation)

การติดตามนั้น จะทำให้เราทราบได้ว่าขณะนี้ได้มีการได้มีการปฏิบัติตามแผนยุทธศาสตร์หรือแผนสามปี ถึงระยะใดแล้ว ซึ่งได้ใช้เครื่องมือในการติดตาม Gant Chart ที่จะทำให้หน่วยงานสามารถติดตามได้ว่าการดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์หรือแผนสามปีมีการดำเนินการในช่วงใด ตรงกับกำหนดระยะเวลาที่กำหนดไว้ และแผนปฏิบัติการก็เป็นเครื่องมือสำคัญในการติดตามผลการดำเนินงาน

การประเมินผล (Evaluation)

การประเมินผลแผนยุทธศาสตร์ จำเป็นต้องมีเกณฑ์มาตรฐาน (Standard criteria) และตัวชี้วัด (Indicators) เพื่อใช้เป็นกรอบในการประเมินเพื่อให้เกิดความชัดเจน เป็นระบบ มีมาตรฐาน และเป็นที่ยอมรับ โดยประกอบด้วยเกณฑ์ที่สำคัญใน 2 ระดับ คือเกณฑ์การประเมินหน่วยงาน และเกณฑ์การประเมินโครงการ ดังนี้

• เกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดการประเมินผลหน่วยงาน

ประกอบด้วย 7 เกณฑ์ 22 ตัวชี้วัด ดังนี้

1. เกณฑ์สัมฤทธิ์ผลและการบรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบาย (Achievement)

เป็นการประเมินความสำเร็จโดยพิจารณาเปรียบเทียบผลการดำเนินงานของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ กับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในนโยบาย โดยเป็นการประเมินผลขององค์กร 2 ส่วน คือ ผลในภาพรวม เป็นการประเมินผลผลิตเปรียบเทียบกับเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ โดยเปรียบเทียบผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจริงกับเป้าหมายรวมขององค์กร และผลระดับปฏิบัติการ

เป็นการประเมินผลการดำเนินงานโดยพิจารณาระดับการบรรลุเป้าหมายตามแผนปฏิบัติการ ผลการดำเนินงานจะต้องเปิดเผยให้สาธารณชนทราบอย่างกว้างขวางอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ และมีกำหนดระยะเวลาที่ชัดเจน อาจเป็นทุกไตรมาส หรือผลการดำเนินงานประจำปีสัมฤทธิ์ผล รวมถึงการดำเนินงานที่มุ่งการบรรลุเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ในระยะยาว

2. เกณฑ์ความเสมอภาคและความเป็นธรรมในสังคม ประกอบด้วยตัวชี้วัดที่สำคัญ 4 ประการ คือ

- (1) การเข้าถึง เน้นความสำคัญในเรื่องโอกาสของประชาชน โดยเฉพาะผู้ด้อยโอกาส ในสังคมให้ได้รับบริการสาธารณะ
- (2) การจัดสรรทรัพยากร พิจารณาถึงความเป็นธรรมในการจัดสรรทรัพยากรให้กับประชาชน
- (3) การกระจายผลประโยชน์ เน้นความเป็นธรรมในการกระจายผลประโยชน์หรือผลตอบแทนให้แก่สมาชิกในสังคม
- (4) ความเสมอภาค เน้นความเป็นธรรมเพื่อให้หลักประกันเรื่องสิทธิและโอกาส ในการได้รับบริการสาธารณะโดยปราศจากอคติ ไม่แบ่งแยกกลุ่ม

3. เกณฑ์ความสามารถและคุณภาพในการให้บริการ ประกอบด้วยตัวชี้วัด 4 ประการ

- (1) สมรรถนะของหน่วยงาน เป็นตัวชี้วัดความสามารถในการให้บริการและตอบสนองความต้องการของประชาชนกลุ่มเป้าหมาย
- (2) ความทั่วถึงและเพียงพอ พิจารณาถึงความครอบคลุม ความเพียงพอ และความครบถ้วนของการให้บริการทั้งในด้านกลุ่มเป้าหมายที่รับบริการและระยะเวลาที่บริการ
- (3) ความถี่ในการให้บริการ เป็นตัวชี้วัดระดับการบริการต่อหน่วยเวลาว่ามีความสม่ำเสมอต่อภารกิจนั้นหรือไม่
- (4) ประสิทธิภาพการให้บริการ เป็นการชี้วัดประสิทธิภาพขององค์กรที่มุ่งเน้น การบริการที่รวดเร็ว ทันเวลา มีการใช้ทรัพยากรที่เหมาะสม ซึ่งในทางปฏิบัติจำเป็นต้องกำหนด มาตรฐานการบริการไว้เป็นแนวทาง

4. เกณฑ์ความรับผิดชอบต่อหน่วยงาน ประกอบด้วยตัวชี้วัด 4 ประการ

- (1) พันธกิจต่อสังคม เป็นตัวชี้วัดที่แสดงถึงภารกิจของหน่วยงานที่มีต่อสังคม พิจารณาได้จากวิสัยทัศน์ นโยบาย แผนงานของหน่วยงาน
- (2) ความรับผิดชอบต่อสาธารณะเป็นตัวชี้วัดถึงความรับผิดชอบต่อประชากรกลุ่มเป้าหมาย
- (3) การให้หลักประกันความเสี่ยง เป็นตัวชี้วัดที่มีความสำคัญเพื่อให้หลักประกันว่าประชาชนผู้รับบริการจะได้รับความคุ้มครองและหรือการชดเชยจากหน่วยงานหากมีความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานของหน่วยงาน
- (4) การยอมรับข้อผิดพลาด เป็นตัวชี้วัดถึงความรับผิดชอบของผู้บริหารระดับสูงและเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่จะยอมรับต่อสาธารณชนในกรณีเกิดความผิดพลาดในการบริหารหรือ การปฏิบัติงาน

5. เกณฑ์การตอบสนองความต้องการของประชาชน

ประกอบด้วยตัวชี้วัดที่สำคัญ 4 ประการ คือ

(1) การกำหนดประเด็นปัญหา การกำหนดประเด็นปัญหาที่มาจากประชาชน ผู้รับบริการและมีการพิจารณาจัดลำดับความสำคัญ

(2) การรับฟังความคิดเห็น เป็นตัวชี้วัดถึงระบบเปิดกว้างในการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของประชาชนผู้รับบริการ

(3) มาตรการเชิงยุทธศาสตร์ในการแก้ปัญหา เป็นตัวชี้วัดถึงความพร้อมในการแก้ปัญหาให้กับประชาชนผู้รับบริการที่มีทั้งมาตรการระยะสั้นและระยะยาว รวมทั้งเปิดกว้างให้สาธารณชนได้รับทราบและมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ

(4) ความรวดเร็วในการแก้ปัญหา เป็นตัวชี้วัดการตอบสนองในการแก้ไขปัญหา การให้ความสำคัญและการกำหนดมาตรการแก้ไขปัญหาด้วยความรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ ไม่ละเลยเพิกเฉยต่อปัญหา

6. เกณฑ์ความพึงพอใจของลูกค้า

ประกอบด้วยตัวชี้วัด 2 ประการ คือ

(1) ระดับความพึงพอใจ เป็นตัวชี้วัดความเห็นของประชาชนที่มีต่อหน่วยงาน ซึ่งเกี่ยวข้องกับคุณภาพการปฏิบัติงาน

(2) การยอมรับหรือคัดค้าน เป็นตัวชี้วัดระดับการยอมรับมาตรการ นโยบายของหน่วยงาน ซึ่งพิจารณาจากสัดส่วนการยอมรับหรือคัดค้าน เนื่องมาจากผลกระทบของนโยบายของหน่วยงาน

7. เกณฑ์ผลเสียหายต่อสังคม

ประกอบด้วยตัวชี้วัดที่สำคัญ 2 ประการ คือ

(1) ผลกระทบภายนอก เป็นตัวชี้วัดว่าหน่วยงานก่อให้เกิดผลกระทบซึ่งสร้างความเสียหายจากการดำเนินงานแก่ประชาชนหรือไม่ โดยอาจวัดจากขนาดและความถี่จากการเสียหายที่เกิดขึ้น

(2) ต้นทุนทางสังคม เป็นตัวชี้วัดผลเสียหายที่สังคมต้องแบกรับ เช่น ค่าใช้จ่ายในพื้นที่บูรณะความเสียหายที่เกิดขึ้นเกณฑ์และตัวชี้วัดผลการดำเนินงานจะเป็นการพิจารณาเกณฑ์รวม (Multiple criteria and indicators) และสามารถใช้เป็นกรอบหรือเครื่องมือในการประเมินผลลัพธ์สุดท้ายและผลกระทบในการดำเนินงานในภาพรวม เพื่อใช้เป็นบรรทัดฐานในการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานกับระดับการบรรลุผล และการสนองตอบความพึงพอใจของลูกค้าหรือประชากรกลุ่มเป้าหมาย สำหรับค่าตัวแปร (Attributes) อาจแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับลักษณะกิจกรรมการดำเนินงานของหน่วยงาน

- **เกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดการประเมินผลโครงการ**

การประเมินผลโครงการ จำเป็นต้องมีเกณฑ์และตัวชี้วัดเพื่อเป็นเครื่องมือกำหนดกรอบทิศทางในการวิเคราะห์และประเมินผลโครงการ ประกอบด้วยเกณฑ์ที่สำคัญ 8 เกณฑ์ด้วยกันคือ

1. **เกณฑ์ความก้าวหน้า (Progress)**

เป็นการพิจารณาเปรียบเทียบผลของการดำเนินกิจกรรมกับเป้าหมายที่กำหนดตามแผนการประเมินความก้าวหน้ามุ่งที่จะตอบคำถามว่า การดำเนินกิจกรรมตามโครงการ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดหรือไม่ เป็นไปตามกรอบเวลาหรือไม่และประสบกับปัญหาอุปสรรคอะไรบ้าง ประกอบด้วยตัวชี้วัด 4 ประการ คือ

(1) **ผลผลิตเทียบกับเป้าหมายรวมในช่วงเวลา** เป็นการดูสัดส่วนของผลผลิต (Outputs) ของโครงการว่าบรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด อาทิ ความยาวของถนนที่สร้างได้ จำนวนแหล่งน้ำขนาดเล็กย่อยเพื่อการเกษตร สัดส่วนปริมาณภารงานการก่อสร้าง เทียบกับเป้าหมายรวมในช่วงเวลาที่กำหนด

(2) **จำนวนกิจกรรมแล้วเสร็จ** เนื่องจากโครงการประกอบด้วยชุดกิจกรรมต่างๆ มากมาย จึงจำเป็นต้องมีตัวชี้วัดความก้าวหน้า โดยพิจารณาจำนวนกิจกรรมและประเภทของกิจกรรมที่ได้ดำเนินการไปแล้ว ทั้งกิจกรรมหลัก กิจกรรมพื้นฐาน กิจกรรมรอง และกิจกรรมเสริมในช่วงระยะเวลา อาจเป็นสัปดาห์ เดือน ไตรมาส หรือระยะของโครงการ (Phase)

(3) **ทรัพยากรที่ใช้ไปในช่วงเวลา** เป็นตัวชี้วัดความก้าวหน้าของการใช้ทรัพยากรในโครงการ ซึ่งครอบคลุมด้านงบประมาณโครงการ ได้แก่ งบประมาณที่ใช้ไป งบประมาณที่อยู่ระหว่างผูกพัน เงินงวดและแผนการใช้จ่ายงบประมาณโครงการ และอัตราการใช้นุเคราะห์สัมพันธ์กับเวลาในรูปของคน – วัน (Man – day) หรือ คน เดือน (Man – month)

(4) **ระยะเวลาที่ใช้ไป** เป็นตัวชี้วัดความก้าวหน้าเพื่อดูว่าใช้เวลาไปเท่าใดแล้ว และเหลือระยะเวลาอีกเท่าใดจึงจะครบกำหนดแล้วเสร็จ โดยจะสามารถใช้เป็นเกณฑ์ประเมินและควบคุมกิจกรรมให้บรรลุตามเป้าหมายด้านเวลา และเพื่อทราบถึงระยะเวลาที่ต้องใช้จริงเพื่อให้บรรลุเป้าหมายรวม

2. **เกณฑ์ประสิทธิภาพ (Efficiency)**

การประเมินประสิทธิภาพเป็นการเปรียบเทียบผลลัพธ์ที่ได้ กับทรัพยากรที่ใช้ไปในการดำเนินงาน ทรัพยากรที่ใช้นอกจากงบประมาณแล้ว ยังหมายรวมถึงทรัพยากรมนุษย์ ทรัพยากรทางการจัดการและเวลาที่ใช้ไปในการดำเนินงาน ประกอบด้วยตัวชี้วัด 4 ประการ คือ

(1) **สัดส่วนผลผลิตต่อค่าใช้จ่าย** เป็นตัวชี้วัดประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรทางการเงินของโครงการเพื่อให้ได้ผลผลิตที่เหมาะสมและคุ้มค่ากับการลงทุน ซึ่งจะช่วยให้เกิดการใช้จ่ายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สมประโยชน์ ลดค่าใช้จ่ายและประหยัดต้นทุนการผลิต

(2) **ผลิตภาพต่อกำลังคน** เป็นตัวชี้วัดประสิทธิภาพการผลิตต่อบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่โครงการ ซึ่งนอกจากจะเป็นตัวชี้ถึงประสิทธิภาพแล้วการดำเนินงานแล้ว ยังแสดงถึงสมรรถนะและศักยภาพของทรัพยากรบุคคลในการดำเนินโครงการ และจะเป็นแนวทางในการปรับขนาดกำลังคนที่เหมาะสมในการดำเนินกิจกรรม และการเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรในระยะยาวอีกด้วย

(3) **ผลิตภาพต่อหน่วยเวลา** เป็นตัวชี้วัดประสิทธิภาพการผลิตในช่วงเวลา อาทิ จำนวนครัวเรือนที่ได้รับการอบรมอาชีพเสริมนอกภาคเกษตรต่อเดือน จำนวนนักเรียนที่เข้าเรียนต่อตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาในแต่ละปี จำนวนผู้ประกอบการรายย่อยที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนในแต่ละช่วงไตรมาส

(4) **การประหยัดทรัพยากรการจัดการ** เป็นตัวชี้วัดความสามารถของโครงการในการประหยัดทรัพยากรทางการบริหารจัดการ อาทิ การปรับลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นในการดำเนินโครงการ การตัดทอนขั้นตอนการปฏิบัติซึ่งส่งผลต่อการลดค่าใช้จ่ายของโครงการ การประหยัดค่าพลังงานและค่าสาธารณูปโภคเป็นร้อยละของค่าใช้จ่ายรวม

3. เกณฑ์ประสิทธิผล (Effectiveness)

การประเมินประสิทธิผล เป็นเกณฑ์พิจารณาระดับการบรรลุวัตถุประสงค์เฉพาะด้าน โดยดูจากผลลัพธ์จากการดำเนินงาน ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงของประชากรกลุ่มเป้าหมายตามโครงการ ประกอบด้วยตัวชี้วัด 4 ประการ คือ

(1) **ระดับการบรรลุเป้าหมาย** เป็นตัวชี้วัดว่าโครงการบรรลุเป้าหมายด้านใดบ้าง และการบรรลุเป้าหมายส่งผลต่อประชากรเป้าหมายอย่างไร โดยสามารถวัดการเปลี่ยนแปลงในเชิงปริมาณและคุณภาพของประชากรเป้าหมาย อาทิ การบรรลุเป้าหมายด้านเศรษฐกิจ สังคม

(2) **ระดับการมีส่วนร่วม** เป็นตัวชี้วัดความสำเร็จโดยให้ความสำคัญกับมิติการมีส่วนร่วม โดยสามารถอธิบายความสัมพันธ์เชิงเหตุผลได้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนส่งผลต่อระดับความสำเร็จมากน้อยเพียงไร และโครงการจะปรับปรุงส่งเสริมการมีส่วนร่วมได้อย่างไร ระดับการมีส่วนร่วมสามารถวัดจาก จำนวนประชากร ความถี่ระดับและกิจกรรม ซึ่งครอบคลุมการร่วมตัดสินใจ วางแผนและติดตามผล

(3) **ระดับความพึงพอใจ** เป็นเกณฑ์วัดระดับการยอมรับ โดยอาจพิจารณาจากสัดส่วนของประชากรเป้าหมายที่พึงพอใจกับบริการของรัฐ สัดส่วนของครัวเรือนที่พอใจ การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่โครงการ ระดับความพึงพอใจในมาตรการตามโครงการ

(4) **ความเสี่ยงของโครงการ** เป็นตัวชี้วัดประสิทธิผลเพื่อดูว่าโครงการมีความเสี่ยงในการบรรลุเป้าหมายด้านใดด้านหนึ่งหรือเป้าหมายรวมของโครงการหรือไม่ ซึ่งค่าความเสี่ยงจะประเมินจากการเปลี่ยนแปลงสถานะแวดล้อมของโครงการ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อม ทั้งระยะสั้นและระยะยาว

4. เกณฑ์ผลกระทบ (Impacts)

เป็นการพิจารณาผลกระทบโดยรวมต่อประชากรกลุ่มเป้าหมาย ชุมชน สังคมและหน่วยงานในภาพรวม เป็นผลกระทบระยะยาว ผลกระทบอาจมีทั้งที่มุ่งหวัง (Intended impacts) และผลกระทบที่ไม่ได้มุ่งหวัง (Unintended impacts) ซึ่งอาจเป็นผลด้านบวกหรือด้านลบก็ได้ ประกอบด้วยตัวชี้วัด 3 ประการ คือ

(1) **คุณภาพชีวิต** เป็นตัวชี้วัดผลกระทบต่อการพัฒนาหรือยกระดับคุณภาพชีวิตของประชากรกลุ่มเป้าหมาย อาทิ รายได้ ความเป็นอยู่ โอกาสทางการศึกษา การมีงานทำ สุขอนามัย สภาพแวดล้อมของครัวเรือนชุมชน โดยสามารถวัดจากสัดส่วนครัวเรือนหรือประชากรที่ได้รับบริการจากโครงการพัฒนาที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตที่ดี หรือมาตรฐานการดำรงชีพ

(2) **ทัศนคติและความเข้าใจ** เป็นตัวชี้วัดผลกระทบโดยมุ่งเรื่องทัศนคติและความเข้าใจของประชากรกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อโครงการ โดยสามารถวัดระดับ (Scale) ทั้งเชิงบวกและลบต่อตัวโครงการเอง โดยเฉพาะวัตถุประสงค์และมาตรการนโยบายผลประโยชน์ของโครงการ ความพึงพอใจในการรับบริการ และทัศนคติต่อผู้บริหารและเจ้าหน้าที่โครงการ

(3) **การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม** เป็นตัวชี้วัดผลกระทบโดยให้ความสำคัญเรื่องการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมาย โดยเปรียบเทียบระยะก่อนและหลังมีโครงการ อาทิ สัดส่วนของครัวเรือนที่ยอมรับเทคโนโลยีการผลิตที่รักษาสิ่งแวดล้อม จำนวนเกษตรกรที่ทำการเกษตรแบบธรรมชาติมากยิ่งขึ้น การปฏิบัติของใช้เวดยาน โดยเคารพกฎจราจรมากขึ้น การออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งมากขึ้น และลดละพฤติกรรมการซื้อสิทธิขายเสียง การลดพฤติกรรมการประพฤตินิยมชอบในการปฏิบัติหน้าที่

เกณฑ์และตัวชี้วัดดังกล่าวข้างต้นสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินผลโครงการ ซึ่งครอบคลุมมิติ ด้านเศรษฐกิจ สังคม มิติด้านทรัพยากร และมิติด้านสิ่งแวดล้อม เกณฑ์และตัวชี้วัดจะเป็นประโยชน์ในการติดตามและประเมินผลโครงการในลักษณะที่เป็นพลวัตรในทุกขั้นตอนของกระบวนการโครงการ เพื่อวัดถึงความสำเร็จและความล้มเหลวของโครงการพัฒนาในด้านต่างๆ ซึ่งในทางปฏิบัติจำเป็นต้องนำ มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับลักษณะโครงการ โดยกำหนดและวัดตัวแปรเฉพาะเพื่อประมวลเป็นตัวชี้วัดรวมของแต่ละโครงการต่อไป

2. ระเบียบ วิธีในการติดตามและประเมินผล

2.1 ระเบียบที่ใช้ในการติดตามและประเมินผล

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 และฉบับที่ 2 พ.ศ.2559 การติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาได้ออกระเบียบไว้ดังนี้

ข้อ 28 ให้ผู้บริหารท้องถิ่นแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นประกอบด้วย

1. สมาชิกสภาท้องถิ่นที่สภาท้องถิ่นคัดเลือก จำนวน 3 คน
2. ผู้แทนประชาคมท้องถิ่นที่ประชาคมท้องถิ่นคัดเลือก จำนวน 2 คน
3. ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ผู้บริหารท้องถิ่นคัดเลือก จำนวน 2 คน
4. หัวหน้าส่วนการบริหารที่คัดเลือกกันเอง จำนวน 2 คน
5. ผู้ทรงคุณวุฒิที่ผู้บริหารท้องถิ่นคัดเลือก จำนวน 2 คน

โดยให้คณะกรรมการเลือกกรรมการหนึ่งคนทำหน้าที่ประธานคณะกรรมการและกรรมการอีกหนึ่งคนทำหน้าที่เลขานุการของคณะกรรมการ

กรรมการตามข้อ 28 ให้มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปีและอาจได้รับการคัดเลือกอีกได้

อาศัยอำนาจดังกล่าวองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกอก จึงแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา เพื่อให้มีหน้าที่ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 และฉบับที่ 2 พ.ศ.2559 ซึ่งจะเห็นได้ว่าการกำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาจะประกอบด้วยคณะกรรมการจากหลายฝ่าย ซึ่งการมีคณะกรรมการมาจากหลายหน่วยงานหลายฝ่ายนี้จะทำให้การติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและผลของการประเมินสามารถวัดผลความสำเร็จของโครงการเพื่อนำไปใช้ในการแก้ไขหรือปรับปรุงการปฏิบัติงานของโครงการได้อย่างแท้จริง

3. กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการติดตามและประเมินผล

วิธีการติดตามและประเมินผล

1. การกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบ องค์กรหลักคือคณะกรรมการติดตามและประเมินผลซึ่งอาจจะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อช่วยปฏิบัติงาน
2. วิธีการประเมินผลระดับความสำเร็จ และสัมผลของแผนงาน / โครงการ มี 3 ระดับ คือ

- (1) ผลผลิต เป็นการพิจารณา ปริมาณ เวลา งบประมาณ คุณภาพ และความพึงพอใจ
- (2) ผลลัพธ์ ผลที่เกิดจากผลผลิต ซึ่งเป็นการวัดระดับความสำเร็จและความล้มเหลวของผลลัพธ์ของแผนงาน / โครงการ เป็นการพิจารณาถึงการให้ประโยชน์และความคุ้มค่าของโครงการ
- (3) ผลลัพธ์สุดท้าย ผลของโครงการแต่ละโครงการ ควรบรรลุผลลัพธ์สุดท้าย ซึ่งเป็นผลที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม

เพื่อให้การดำเนินการตามขั้นตอน ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และระยะเวลาที่กำหนด ขั้นตอนการดำเนินการสำรวจ แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงการ ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการสำรวจ ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการศึกษาสurvey มีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงการ โดยได้ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย นโยบายกับการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาลตำบลจากคู่มือการติดตามและประเมินผลการจัดทำและแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นร่วมกับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อาศัยอำนาจตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548 ข้อ 28 และฉบับที่ 2 พ.ศ.2559 อ้างถึงรองศาสตราจารย์ สุรเสกข์ พงษ์หาญยุทธ์. การวิจัยทางธุรกิจตามแนวนะ. หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตศึกษาภาคพิเศษ, คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการสำรวจ สร้างเครื่องมือ นำข้อมูลที่เก็บได้มาทำการตรวจสอบความถูกต้อง วิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการสำรวจเป็นขั้นตอนการจัดทำรายงานการศึกษา นำเสนอผู้บริหารท้องถิ่น และสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกอก เพื่อทราบและปรับปรุง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย

เพื่อให้การดำเนินการติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกอก ที่ดำเนินการแล้วเสร็จ โดยจะทำการติดตามและประเมินผลให้ครบทุกด้าน ในทุกยุทธศาสตร์การพัฒนา

เพื่อให้การติดตามและประเมินผลมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาสurvey จึงกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการศึกษาสurvey ซึ่งประกอบด้วย ประชากร ตัวอย่างและวิธีการเลือกตัวอย่าง ตัวแปรที่ศึกษา เครื่องมือ และการสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการศึกษาสurvey

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. การสร้างเครื่องมือ

คณะกรรมการฯ ได้ใช้แบบสอบถามจากคู่มือการติดตามและประเมินผลการจัดทำ และแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ร่วมกับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อาศัยอำนาจตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วย การจัดทำ แผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

1. แบบฟอร์มการกำกับการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นแบบประเมินตนเองในการจัดการแผนยุทธศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยจัดทำ การประเมินและรายงานทุก ๆ ครั้ง หลังจากที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกาศใช้ยุทธศาสตร์แล้ว

2. แบบฟอร์มติดตามผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นแบบติดตาม ตนเอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามผลการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ภายใต้แผนพัฒนาสามปี โดยมีการกำหนดระยะเวลาในการติดตามและรายงานผล การดำเนินงาน เริ่มตั้งแต่การดำเนินงานจนถึงสิ้นสุดการดำเนินงานในช่วงเดือนตุลาคม – กันยายน หรือเป็นรายไตรมาส ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 ผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสี่ปี

ส่วนที่ 3 ผลการดำเนินงานตามโครงการที่ได้รับเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ

3. แบบฟอร์มประเมินความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานขององค์การบริหาร ส่วนตำบลบ้านกอกในภาพรวมและรายยุทธศาสตร์ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกอก ในภาพรวม จำนวน 9 ข้อ ซึ่งเป็นประเด็นในการสำรวจแบบสอบถามประมาณค่า 3 ระดับ (Rating Scales) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนสอบถาม ระดับความพึงพอใจมาก ระดับความพึงพอใจ ระดับความไม่ถึงพอใจ

ส่วนที่ 3 ความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกอก ในแต่ละยุทธศาสตร์ จำนวน 8 ข้อ ซึ่งเป็นประเด็นในการสำรวจแบบสอบถามประมาณค่าคะแนน คะแนนเต็ม 10 คะแนน

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลแบบสอบถามที่ประกอบด้วย

1. รวบรวมข้อมูลรายงานผลการดำเนินโครงการภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกอก และรายงานข้อมูลงบประมาณรายรับรายจ่ายกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
2. คณะกรรมการสำรวจออกสำรวจกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นประชาชนผู้ให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกอก หน่วยงานอื่น และผู้ที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การสำรวจครั้งนี้ ใช้หน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) ผู้ให้ข้อมูลเป็นประชาชนผู้มารับบริการในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกอก หน่วยงานอื่นและผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยดำเนินการสำรวจข้อมูลและนำข้อมูลดังกล่าวไปคำนวณค่าสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ และข้อมูลเชิงคุณภาพนำมาจัดระบบข้อมูลแยกประเภทข้อมูลตามวัตถุประสงค์ จากนั้นประมวลข้อมูลทุกประเภทเข้าด้วยกันเพื่อที่จะนำมาอภิปรายผลข้อมูล

สถิติที่ใช้สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์ของการสำรวจที่ศึกษาและข้อคำถามที่ต้องการทราบในการสำรวจครั้งนี้ คณะกรรมการฯ ได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. สรุปการนำข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับโครงการที่ประเมิน แยกเป็นรายยุทธศาสตร์ ชื่อโครงการ สถานที่ดำเนินการ ประเภทโครงการ และระยะเวลาที่ดำเนินโครงการตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสิ้นโครงการ
2. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปจากผู้ตอบแบบสอบถาม คือ เรื่อง เพศ อายุ การศึกษา และอาชีพหลัก ใช้ค่าความถี่ (frequencies) และค่าร้อยละ (percentage)
3. วิเคราะห์ข้อมูลจากความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกอกในภาพรวม วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าร้อยละ (percentage) ทั้งนี้ได้ใช้แบบในการวิเคราะห์ของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นการติดตามและประเมินผลการจัดทำและแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ร่วมกับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อาศัยอำนาจตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วย การจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548 ข้อ 28 รายละเอียดดังนี้

ระดับความพึงพอใจมาก	ให้คะแนน	3	คะแนน
ระดับความพึงพอใจ	ให้คะแนน	2	คะแนน
ระดับความไม่ถึงพอใจ	ให้คะแนน	1	คะแนน

4. วิเคราะห์ข้อมูลจากความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกอกในแต่ละยุทธศาสตร์ วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าร้อยละ (percentage) ทั้งนี้ คณะกรรมการฯ ได้ใช้แบบในการวิเคราะห์ของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อาศัยอำนาจตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548 ข้อ 28 จากค่าคะแนนเต็ม 10 คะแนน รายละเอียดดังนี้

คะแนนตั้งแต่ 1.00 – 3.50	หมายถึง ระดับความพึงพอใจเท่ากับ ไม่พอใจ
คะแนนตั้งแต่ 3.51 – 6.50	หมายถึง ระดับความพึงพอใจเท่ากับ พอใจ
คะแนนตั้งแต่ 6.51- 10.00	หมายถึง ระดับความพึงพอใจเท่ากับ พอใจมาก

การกำหนดช่วงเวลาในการติดตามและประเมินผล

คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น กำหนดระยะเวลาในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา

1. ประเมินติดตามการจัดทำแผนยุทธศาสตร์หลังจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้ประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์แล้ว
2. ประเมินผลการดำเนินงาน/โครงการ ในระยะเวลาที่ดำเนินการจริงรายไตรมาส 3 เดือน
3. ประเมินผลโครงการในภาพรวมปีละ 2 ครั้ง ภายในเดือนเมษายน และภายในเดือนตุลาคม ของทุกปี แล้วรายงานผลเสนอความเห็นซึ่งได้จากการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาต่อผู้บริหารท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นนำเสนอต่อสภาท้องถิ่น คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น และประกาศผลการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบในที่เปิดเผยภายใน 15 วัน นับแต่วันรายงานผลและเสนอความเห็น และต้องปิดประกาศไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

ข้อดีในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล

ในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกอกครั้งนี้ เป็นการสำรวจ วิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลในประเด็นผลการดำเนินงานในช่วงปีงบประมาณและการประเมินผลความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการนำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกอก ไปสู่การปฏิบัติมุ่งประเมินผลความสำเร็จในการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกอก เพื่อนำมาปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น
